

Oponentský posudek bakalářské práce

Kristýna Šulcová – *Pravda u Rortyho a Davidsona*

Předložená bakalářská práce se zabývá koncepcemi pravdy u R. Rortyho a D. Davidsona. Prozkoumání stanovisek obou autorů ohledně problematiky pravdy podle autorky představuje nadějně východisko pro kritické zhodnocení vzájemného vztahu jejich filosofických projektů, které se podle autorky sice „v leccem překrývají“ (s. 7), avšak – což autorka klade jako hypotézu – „právě pojem pravdy tvoří nejzásadnější třetí bod mezi oběma filozofickými projekty“ (s. 7). Od rozpracování postojů obou myslitelů k dané otázce si tak autorka slibuje možnost „vysvětlit souvislosti obou filosofických projektů u jejich kořenů“ (s. 7).

Rámcovou výkladovou strategií práce je postupně rekonstruovat Davidsonovo pojetí pravdy a pravdivosti a výsledky průběžně konfrontovat se způsobem, jímž Davidsonovy výsledky recipuje Rorty a integruje je do svého vlastního myšlenkového projektu. Autorka se tak u Davidsona soustředí na provázaná témata odmítnutí dualismu pojmového schématu a neartikulovaného obsahu, Davidsonova specifického zacházení s Tarského koncepcí pravdy a příslušných implikací pro Davidsonovo přijetí svérázné verze korespondenční teorie pravdy, rozpracování a výkladu myšlenkového experimentu radikální interpretace a jeho důsledků pro vztah mezi pravdivostí a odůvodňováním přesvědčení a Davidsonova přesvědčení o nedefinovatelnosti pravdy/pravdivosti. V případě Rortyho se pak autorka spíše než o rozvinutí jeho vlastních pozitivních stanovisek snaží o určení toho, zda a v jaké míře je Rortyho přejímání Davidsonových teorií jednak právo původním Davidsonovým intencím, jednak koherentní s Rortyho vlastními filosofickými závazky.

Způsob, jímž se autorka standardního, ale nesnadného tématu zhostila, jednoznačně naplňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Autorka prokazuje velmi dobrou orientaci v základních tématech a je schopna je netriviálně rozvíjet a výkladově propojovat s využitím na poměry bakalářské práce pozoruhodného počtu vesměs cizojazyčných titulů relevantní sekundární literatury. Rovněž způsob, jímž ze zpracovaných stanovisek vyvozuje výkladové teze, aby pak s jejich pomocí konfrontovala oba zkoumané autory, svědčí o dobré myšlenkové práci. Určité výhrady lze mít k jazykové stránce práce – do autorčiných vět se nápadně často dostávají výrazy spadající spíše do oblasti obecné češtiny („interpretace ... *sedí* na většinu ... textů“ (s. 15; srv. s. 33)); „Davidson má tendenci *strefovat se* ... do prvního typu pragmatismu“ (s. 31); „vyjádření ... v Davidsonově kontextu *perfektně* funguje“ (s. 41) atd. atp.). Pokud jde o kompozici, zdálo by se mi příhodnější, kdyby v první části práce byla podána ucelená Davidsonova pozice a v druhé části práce pak byla soustavně kriticky prověřována Rortyho recepcí relevantních aspektů této pozice; v podaném tvaru bylo (alespoň pro mne) zbytečně obtížné stále přecházet z Rortyho myšlenkového světa do Davidsonova a zpět, a výklad na mne následkem toho působil poněkud roztržtým dojmem.

Jedinou, avšak poměrně vážnou věcnou výtkou je nejednoznačnost a obtížná uchopitelnost výsledků, k nimž autorka dospívá. Na jedné straně autorka závěrem uvádí, že „Rortyho koncepce nestojí té Davidsonově navzdory, ale ... může [s ní] koexistovat“ (s. 48) a má za to, že se jí podařilo netriviálně ukázat určité aspekty toho, „jak blízko si jejich filozofie skutečně jsou“ (s. 46). Na druhé straně však autorka naznačuje, že této blízkosti bylo dosaženo

Rortyho překvapivým přijetím interpretace, podle níž jeho vlastní pragmatický popis řečové praxe vposled předpokládá neredukovatelnost kategorie objektivní pravdy, a že tento obrat má alespoň na první pohled „pro Rortyho filozofický projekt devastující účinky“ (s. 45), a rovněž v samotném závěru svého textu spekulativně dovozuje (v návaznosti na výklad P. Engela), že Davidsonova filosofie je nejen slučitelná s, ale dokonce se zavazuje k chápání pravdy jako normativního regulativu nejen s ohledem na samo připisování statutu racionálního mluvčího, ale i s ohledem na odůvodňování, a že samotný potenciál Davidsonovy pozice k takovému posílení „je tím, co Davidsona dělí od pragmatismu Rortyho stříhu“ (s. 47). Přestože je za takový nestabilní výsledek zčásti zodpovědný (jak autorka ukazuje) Rortyho „nečekaný ústupek“ směrem k neredukovatelnosti kategorie pravdy (s. 45), působí taková rozkolísanost závěrů rozpačitým dojmem – a to tím spíše, že je spolukonstituována i výkladovou spekulací stran skutečných závazků Davidsonovy filosofie, což je vzhledem k rozvržení práce metodologicky problematický postup. (V této souvislosti poznamenávám na okraj k úplně poslední větě práce, že Davidson zesnul před 14 lety a svoji pozici už tedy změnit nemůže.)

Navzdory uvedené výtce považuji předloženou práci za dosti zdařilou a jednoznačně ji doporučuji k obhajobě. Vzhledem k výše uvedenému ji předběžně navrhuji hodnotit jako *velmi dobrou*.

V Praze dne 29. srpna 2017

Jan Palkoska